

O DECORARE SUB SEMNELE „INCERTITUDINII” ȘI ALE AȘTEPTĂRII

*Colonel (r) dr. Gabriel-George PĂTRAȘCU**

În urma încheierii operațiunii de evacuare din Crimeea, la data de 29 mai 1944, pe platoul din fața Gării Maritime din Constanța, s-a organizat și desfășurat unul dintre cele mai ample ceremoniale militare ale Marinei Regale Române din timpul participării la acțiunile de luptă din cel de-al Doilea Război Mondial. În cadrul ceremonialului, conform unor documente de arhive și a unor lucrări de specialitate, au fost conferite unele decorații ale căror decrete de acordare nu au fost identificate sau înmânarea altor decorații s-a făcut mult mai târziu.

Conferirea unei decorații românești, în timpul celui de Al Doilea Război Mondial, s-a făcut numai de către șeful statului în conformitate cu prevederile art. 3 lit. c) din Decretul nr. 3972 din 6 septembrie 1940 ulterior, ale art. 88 din Constituția din 1923: „*Regele exercită următoarele prerogative regale: El conferă decorațiunile române*”¹.

Structura militară, militarul, pentru a primi o decorație, trebuia să îndeplinească condițiile prevăzute în Decretul Regal nr. 1932 din 30 iunie 1941. Potrivit art. VIII din același decret, Comandamentele, Corpurile și Serviciile armatei erau obligate să înainteze tabele nominale cu cei decorați Ministerului Apărării Naționale pentru întocmirea formalităților definitive de decorare. Ulterior, pe baza unui raport întocmit de ministrul Apărării Naționale, se înainta spre aprobare suveranului lista cu propunerile spre decorare. Acesta, dacă era de acord, semna un decret prin care acorda decorația, decret care era publicat în „Monitorul Oficial”. Totul se încheia prin primirea decorației însoțită de brevet de către cel propus spre decorare. Decorația era înmănată de regulă, de monarh „*proprio moto*”, sau de către o altă persoană, împuternicită să facă acea activitate. Au existat și situații care au făcut excepție de la regulă și anume: s-a adus la cunoștința celor propuși spre decorare că monarhul a acceptat să le fie acordată decorația, dar decretele nu a fost semnate sau nu au fost publicate în „Monitorul Oficial”; sau dacă au fost propuși, au primit mult mai târziu decorația. O asemenea situație s-a petrecut și pe parcursul lunilor mai și octombrie ale anului 1944, situație pe care o vom prezenta în continuare.

În urmă cu 80 de ani, s-a desfășurat una dintre cele mai ample acțiuni navale în Marea Neagră, care a constat în evacuarea trupelor din Crimeea (Operațiunea 60.000). În perioada 14 -24 aprilie [1944 - n.n.], marina română și germană a evacuat, în 25 de convoaie escortate, 73.058 militari (20.779 români, 28.349 germani, 723 slovaci, 15.055 voluntari ruși, 2.559 prizonieri, 3.748 civili), pierzând 1,3% din personalul evacuat. Întreruptă la 27 aprilie de către Hitler, evacuarea a fost reluată în urma primirii ordinului Fűher-ului (în noaptea de 8 spre

* Cercetător independent, Tărgușor - Constanța.

¹Biblioteca Națională a României, Colecția „Monitorul Oficial” al României, Partea I, nr. 208 din 8 septembrie 1940, p. 2.

9 mai 1944), în zilele următoare din Constanța fiind trimise spre Sevastopol mai multe convoaie („Bradul”, „Patria”, „Sturzul”, „Fagul”, „Astra”, „Muska”, „Ovidiu”, „Profetul”, „Pioner”, „Stejarul”, „Barul”), care au îmbarcat, sub bombardamentele aviației și a navelor sovietice și a tragerilor de artilerie inamice, zeci de mii de militari germani și români ce așteptau să fie evacuați.

De această dată au fost evacuați (până la 13 mai) 47.825 militari (15.078 români, 28.992 germani, 336 voluntari ruși, 52 prizonieri, 3.367 civili). Printre cei 1.000 de militari români plecați cu nava „Amiral Murgescu” (12 mai, ora 2.00), s-a aflat și generalul Hartman, comandantul ultimei rezistențe din Herson, unde au rămas circa 10.000 de militari, majoritatea răniți și din detașamentul de acoperire a evacuării. Ultimii militari germani (7 ofițeri și 50 soldați) au fost aduși la Constanța de trei vedete torpiloare germane la 13 mai 1944.

În total au fost salvați 120.183 militari (35.857 români, 59.486 germani, 723 slovaci, 15.391 voluntari ruși, 2.611 prizonieri, 7.115 civili). Cu același prilej au fost evacuate și 11.164 tone de muniție (10.684 pentru germani și 480 pentru români), 1.384 tone diverse materiale (1.093 tone pentru germani și 480 pentru români). Pe timpul transporturilor au fost pierduți 11.000 de oameni (circa 4.000 de români și 7.000 de germani, prizonieri, civili, datorită bombardamentelor aeriene și scufundării sau avarierii unor nave), adică 9 – 10% din cei evacuați².

Extras din Jurnalul de operații al Comandamentului Forțelor Navale Maritime– 29 mai 1944, orele 1745 – Diverse. „La orele 1030 are loc în fața Gării Maritime, în prezența Domnului General Șova Ministru Subsecretar de Stat al Marinei, Domnului Vice Amiral Brinkmann, Comandantul Marea Neagră, Domnul Vice Amiral Georgescu Ioan Șeful Statului Major Marină, Domnul C. Amiral Horia Macellariu Comandantul Forțelor Navale Maritime, autorităților militare din garnizoană, decorarea Comandanților, ofițerilor și echipajelor români și germani cari s-au distins în operațiunea de evacuare a Crimeei. Au fost decorați: - Pavilionul³ Forțelor Navale Maritime cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a; - Vice Amiralul Brinkmann cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a; - Contra Amiralul Macellariu Horia cu ordinul Steaua României în grad de mare cruce; - Locot. Comandor Foca Anton Comandantul N.M.S. Amiral Murgescu cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a; - Locot. Comandor Samson Titus Comandantul N.M.S. Regele Ferdinand cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a; - Locot. Comandor Eftimescu [Iftimescu – n.n] Ioan Comandantul N.M.S. Locot. Comandor Stihi Eugen cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a; Locot. Comandor Drimba Gh. Comandantul N.M.S. Cpt. Dumitrescu cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a; Căpitan Constantinidi Radu Comandantul N.M.S. Cpt. Dumitrescu cu ordinul Mihai Viteazul cls. III-a. Numeroși ofițeri, subofițeri și trupă de la navele și Comandamentul Forțelor

² Alesandru Duțu, Armata Română în Război (1941-1945), București, Editura Enciclopedică, 2016, pp. 261-262.

³ Pavilion – Drapel folosit în marină.

Navale Maritime, Divizia X-a Siguranță Germană și Serviciul Maritim Român” (sic)⁴.

*Foto: Gara Maritimă Constanța.
Sursa - Internet.*

Pavilioanele navelor militare românești aveau să fie decorate în aceeași zi cu Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtute Militară”. Ministrul Subsecretar de Stat pentru Marină, [generalul de Corp de Armată Nicolae Șova – n.n] a conferit Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a pavilionului Comandamentului Forței Navale Maritime, viceamiralului Helmuth Brinkmann și comandanților de nave ce nu fuseseră decorați anterior cu acel ordin: locotenent comandor Titus Samson comandantul distrugătorului N.M.S.⁵ „Regele Ferdinand”; locotenent comandor Anton Foca comandantul puitorului de mine N.M.S. „Amiral Murgescu”; locotenent comandor Ifțimescul Ioan comandantul canonierei N.M.S. „Stihi”; locotenent comandor Constantin Costin comandantul canonierei N.M.S. „Ghiclescu” și căpitan Radu Constantinide comandantul canonierei N.M.S. „Dumitrescu”. Contramiralului Horia Macellariu i s-a conferit Marea Cruce a Ordinului „Steaua României”⁶.

Autorii volumului „*Glorie și dramă. Marina Regală Română (1941-1945)*”, au consemnat că: „După finalizarea Operației, pavilioanele navelor militare române au fost decorate cu Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtute Militară”. Amiralului Brinkmann și comandanților de nave (numai aceleora care nu îl dețineau încă), li s-a conferit Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a, iar contraamiralului Horia Macellariu, Marea Cruce a Ordinului „Steaua României”⁷.

O referire indirectă, la ceremonialul desfășurat la Gara Maritimă din Constanța, a făcut-o și căpitanul de cursă lungă Mircea Nicolau, care a fost

⁴ Depozitul Central de Arhivă, Colecția RIJO, C.F.N.M. *Jurnalul de Operațiuni, Vol. II. Pe timpul de la 1 Maiu 1944 la 31 Maiu 1944*, f. 32.

⁵ N.M.S. – Nava Maiestății Sale.

⁶ Nicolae Koslinski, Raimond Stănescu, *Marina Română în Al II-Lea Război Mondial, Vol. II 1942-1944*, București, Editura Făt-Frumos, 1997, p. 284.

⁷ Comandor dr. Jipa Rotaru, Comandor dr. Ioan Damaschin, *Glorie și dramă. Marina Regală Română (1940-1945)*, București, Editura Evenimentul și Capitala, pp. 250-251.

îmbarcat la bordul cargoului „Durostor”, scufundat la 11 mai 1944, de aviația sovietică. Acesta a fost salvat împreună cu alți membri ai echipajului cargoului de către o navă de escortă germană care i-a adus în Portul Constanța, unde au fost debarcați la Dana 10. *„După câteva zile am fost convocați la Gara Maritimă Constanța și împreună cu un grup de ofițeri SMR [Serviciul Maritim Român – n.n], navele „Ardeal” și „Durostor” și un grup numeros din Marina Regală Română, am fost decorați la sediul amiralității germane din Stațiunea Carmen Sylva, cu Crucea de Fier”*⁸.

Foto: Cargoul „Durostor”. Sursa - Internet.

Organizarea și desfășurarea unui ceremonial ca cel din 29 mai 1944, avea la bază prevederile „Regulamentului asupra Serviciului în Garnizoană pentru Trupele de Toate Armele”, ediția 1943, Titlul III - Capitolul 4 – Art. 286 – Ofițerii s-au trupa care urmau a fi decorați cu decorațiuni sau medalii de războiu române sau străine se așezau pe un rând înaintea centrului trupelor, pe grupe, în raport cu ierhia decorațiunilor, iar în interiorul fiecărui grup în raport cu vechimea în grad. Drapelele (numai drapelul cu subofițerul care-l îl purta și ofițerul de la drapel) se așezau înapoia acestora la 10 m. Trupele, care urmau a asista erau urmărite de comandantul care a organizat acea ceremonie. Unitățile scoase la paradă erau întotdeauna pe jos. Art. 287 – Numai când urma a se decora cu Ordinul „Mihai Viteazul” toți ofițerii care posedau acea decorație, prezenți la ceremonie se așezau la 5 m. înapoia drapelului pe unul sau mai multe rânduri. Când se decorau grade inferioare cu „Virtutea Militară”, gradele inferioare prezente la ceremonie, medaliat cu „Virtutea Militară”, se așezau și ele la 5 m. în stânga ofițerilor decorați cu Ordinul „Mihai Viteazul”. Art. 388 –Comandantul indicat a face decorarea se apropia urmat de șeful său de stat major de rândul ofițerilor sau gradelor inferioare ce urma a fi decorați. Statul major și escorta rămâneau la 10 pași înapoi. Comandantul trupelor comandă **„Pentru onor înainte prezenți – Arm”**. Ofițerii (gradele inferioare) ce trebuiau decorați, nu executau această comandă. Cel care remitea decorația se ducea în dreptul ofițerului (gradului inferior), citea ordinul de decorare, apoi prindea pe piept decorația sau medalia

⁸ Dr. Silvia Ioniță, *Al Doilea Război Mondial în colecția de fotografii a Muzeului Național al Marinei Române (1943-1944)*, în *Statul Major al Forțelor Navale. 160 de ani de datorie împlinită*, Constanța, Editura M.N.M.R., 2020, p. 346.

acordată. Cei decorați la pronunțarea numelui său făceau un pas înainte și luau sabia (arma) „**Pentru Onor**” rămânând în acea poziție, până în momentul când trebuia să intre în rând. Art. 389 – Când se decora cu Ordinul „Mihai Viteazul”, muzica suna, după fiecare decorare marșul „Mihai-Viteazul” (3 tacturi). Ceremonialul *distribuirii decorațiilor (medaliilor)* se termina cu „Imnul Regal”, urmat apoi de defilarea trupelor și a ofițerilor asistenți și noii decorați. Art. 390 – Defilarea se executa în ordinea următoare, la câte 5 m. distanță: comandantul trupelor, ofițerii decorați cu Ordinul „Mihai Viteazul”, ofițerii decorați cu alte decorațiuni de războiu pe grade de decorațiuni, trupa decorată cu „Virtutea Militară”, trupa decorată cu alte medalii de războiu, trupa care asistase la acea ceremonie. Ofițerii și trupa decorați se dispuneau în linie pe un rând. Art. 391 – Când se decora cu insigne de războiu străine urma a se face de un ofițer străin (atașatul militar sau ofițer aflat în misiune), i se atașa unul sau mai mulți ofițeri de stat major români, care îl însoțeau pe ofițerul străin pe tot timpul îndeplinirii aceluia ceremonial.

În acel caz remiterea decorațiilor se făcea potrivit obiceiului țării care decora⁹.

Acordarea decorațiilor trebuia să respecte prevederile Decretului Regal nr. 1932 din 30 iunie 1941, decret pe care îl vom prezenta în continuare: „MIHAI I, Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României, *La toți de față și viitori sănătate*: Asupra raportului Conducătorului Statului Român și președintele Consiliului de Miniștri sub Nr. 60.846 din 1941; În baza dispozițiilor decretelor legi N. 3.052 din 5 Septembrie și Nr. 3.072 din 7 Septembrie 1940, Am decretat și decretăm: Art. I. Se aprobă de Noi modificarea dispozițiilor înaltului decret Nr. 4.031 din 26 Noiembrie 1937, cu privire la modul de conferire al decorațiilor de războiu, administrate de Ministerul Apărării Naționale. Art. II. Ordinele și Medaliile vor fi conferite în timp de războiu ofițerilor și gradelor inferioare după următoarele categorii: Categoria I: Fapte de arme cu totul excepționale. Categoria II: Fapte de arme deosebite și efectuări de serviciu excepționale pe câmpul de luptă. Categoria III. Fapte de arme obișnuite și efectuări de serviciu deosebite. Art. III. Ordinele și Medaliile naționale de războiu, ce se pot conferi ofițerilor și gradelor inferioare din fiecare categorie, sunt următoarele: 1. Pentru fapte de arme cu totul excepționale. Ofițeri: Ordinul Militar „Mihai Viteazul” clasa I, clasa II, clasa III. Grade inferioare: Medalia „Virtutea Militară” de războiu, clasa I, clasa II. 2. Pentru fapte de arme deosebite și efectuări de serviciu excepționale pe câmpul de luptă. Ofițeri – Ordinul „Steaua României”, cu spade și panglică de „Virtute Militară”.

⁹ ***Marele Stat Major, Secția 5-a A, *Regulament asupra Serviciului în Garnizoană pentru Trupele de Toate Armele*, București, „Tiparul Românesc” Institutul de Arte Grafice, 1943, pp. 128-130.

Foto: Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtute Militară”. Sursa - Internet.

Ordinul „Coroana României”, cu spade și panglică de „Virtute Militară”; Ordinul „Virtutea Aeronautică”, cu spade. Grade inferioare – Crucea „Serviciul Credincios”, cu spade. Medalia „Serviciul Credincios”, cu spade. Medalia „Aeronautică” cu spade. 3. Fapte de arme obișnuite și efectuări de serviciu deosebite. Ofițeri – Ordinul „Steaua României”, cu spade. Ordinul „Coroana României”, cu spade. Ordinul „Crucea Regina Maria”. Crucea „Meritul Sanitar”. Grade inferioare – Ordinul „Crucea Regina Maria”. Crucea „Meritul Sanitar”. Medalia „Bărbăție și Credință”, cu spade. Art. IV. Panglicele Ordinelor și Medaliilor de războiu rămân cele prevăzute în Regulamentul legii Ordinelor Naționale conferite în timp de războiu, aprobat prin înaltul decret Nr. 4.345 din 19 Decembrie 1938, publicat în Monitorul Oficial Nr. 297 din 21 Decembrie 1938 și modificat prin înaltul decret Nr. 716 din 10 Februarie 1939, publicat în Monitorul Oficial Nr. 36 din 13 Februarie 1939, cu excepția Ordinului Militar „Mihai Viteazul”, Medaliei „Virtutea Militară”, și Medaliei „Bărbăție și Credință”, cu spade, care rămân cu panglicele existente. Art. V.

Foto: Medalia „Virtutea Militară”. Sursa - Internet.

În timp de războiu Ordinele și Medaliile arătate la art. III se vor acorda de către comandanții ierahici, până la limita arătată în dreptul fiecăruia: Astfel: 1. Comandanții de regimente (și similare) acordă: a) Pentru faptele din categoria II-a. Ofițerilor subalterni, comandanți de plutoane (secții): Ordinul „Coroana României” cu spade și panglică de „Virtutea Militară” în grad de cavaler, cu spade cu aprobarea Eșalonului de Comandament imediat superior. Subofițerilor și trupei (personalului nenavigant): Medalia „Aeronautică” cu spade cl. III: b) Pentru fapte din categoria III. Subofițerilor și trupei: Crucea „Meritul Sanitar”, cl. II, cl. III.

Medalia „Bărbăție și Credință” cu spade, cl. II, cl. III. 2. Comandanții de Divizie (și similarii lor): a) Pentru faptele din categoria I. Subofițerilor și Trupe: Medalia „Virtutea Militară” de războiu cl. II, după propunerea comandanților de regimente (și similarii lor). b) Pentru fapte din categoria II. Maiorilor și căpitanilor: Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtutea Militară” în grad de Cavaler. Locotenenților-coloneii, maiorilor și căpitanilor: Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtutea Militară” în gradul de Ofițer. Ambele cu aprobarea Eșalonului de Comandament imediat superior. Subofițerilor și trupe: Crucea „Serviciul Credincios” cu spade cl. III. Medalia „Serviciul Credincios” cu spade cl. III. c) Pentru faptele din categoria. Ofițerilor sanitari: Crucea „Meritul Sanitar” cl. II, cl. III. Subofițerilor și trupe: Ordinul „Crucea Regina Maria” cl. II, cl. III. Crucea „Meritul Sanitar” cl. I. Medalia „Bărbăție și Credință” cu spade clasa I. 3. Comandanții de Corp de Armată (și similarii lor): a) Pentru fapte din categoria II. Coloneiilor și locot-coloneii comandanți de unități: Ordinul „Steaua României” cu spade în gradul de Ofițer și panglica de „Virtutea Militară”. Coloneii: Ordinul „Coroana României” cu spade, în grad de Comandor și panglică de „Virtutea Militară”. Ambele cu aprobarea Eșalonului de Comandament imediat superior. Subofițerilor și trupe: Crucea „Serviciul Credincios” cu spade clasa II. Medalia „Serviciul Credincios” cu spade clasa II. Personalul nenavigant: Medalia „Aeronautică” cu spade clasa II. b) Pentru fapte din categoria III. Ofițerilor sanitari: Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa II, clasa III. Subofițerilor și trupe: Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa I. 4. Comandanții de Armată. a) Pentru faptele din categoria II. Ofițerilor generali: Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtutea Militară” în gradul de Comandor cu aprobarea Eșalonului de Comandament superior. Subofițerilor și trupe: Crucea „Serviciul Credincios” cu spade clasa I. Medalia „Serviciul Credincios” cu spade clasa I. b) Ofițerilor sanitari: Crucea „Meritul Sanitar” clasa I. 5. Comandantul de Căpetenie al Armatei. a) Pentru faptele din categoria I. Subofițerilor și trupe: Medalia „Virtutea Militară” de războiu clasa I. b) Pentru faptele din categoria II. Ofițerilor generali: Ordinul „Steaua României” cu spade și panglică de „Virtutea Militară” în gradele de Mare Ofițer. Clasa I și Mare Cruce. Personalului navigant: Ordinul „Virtutea Aeronautică” cu spade, după propunerea Comandantului de Flotilă. Personalului nenavigant: Medalia „Aeronautică” cu spade clasa I. c) Pentru faptele din categoria III. Ofițerilor sanitari: Ordinul „Crucea Regina Maria” clasa I. Art. VI. Ordinul Militar „Mihai Viteazul” se va acorda conform Regulamentului acestui Ordin, aprobat prin decretul regal Nr. 3.709 din 6 Noiembrie 1940, publicat în Monitorul Oficial Nr. 261 din 7 Noiembrie 1940. Art. VII. Toate decorările se vor face pe bază de ordin de zi, care va cuprinde motivele acordării distincțiunilor. Art. VIII. Comandamentele, Corpurile și Serviciile sunt obligate să înainteze tabele nominale cu cei decorați Ministerului Apărării Naționale pentru întocmirea formalităților definitive de decorare. Art. IX. Toate dispozițiunile contrarii prezentului decret cuprinse în legile anterioare sunt și rămân abrogate. Art. X. Ministrul Nostru secretar de Stat la Departamentul Apărării Naționale este însărcinat cu executarea decretului de față. Dat în Sinaia la 30 Iunie 1941. MIHAI. Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri general Ion Antonescu. Ministrul

apărării naționale, General de Corp de Armată Adjutant Iosif Iacobici. Nr. 1932”. (sic)¹⁰.

După cum se poate observa în conținutul Decretului Regal nr. 1932 din 30 iunie 1941 nu se făcea referire la decorația specifică Marinei Regale și anume: *Medalia „Virtutea Maritimă” de război*. Prin Decretul Regal nr. 2670 din noiembrie 1936 s-a instituit o decorație specifică pentru marinari, așa cum exista una pentru aviatori. Spre deosebire de decorația aviatorilor, care era un ordin, pentru marinari ea a avut doar rang de medalie: „*Medalia Maritimă*”. Medalia avea trei clase și două categorii distincte: pentru personalul navigant și pentru cel nenavigant. Ambele categorii aveau la toate clasele un număr limitat de membri: câte 1000 pentru clasa a III-a, câte 300 pentru clasa a II-a și câte 100 pentru clasa I. În preziua sărbătorii Zilei Marinei (15 august, Sfânta Maria Mare), prin Decretul Regal nr. 2775/1938, denumirea decorației a fost schimbată în medalia „*Virtutea Maritimă*”, fără ca aceasta să afecteze forma sau celelalte reglementări inițiale. Din toamna aceluiași an, decorația a capătat și însemne „de război” (două spade încrucișate care surmontau însemnul și dunga aurie de la marginea panglicii).

Medalia avea o formă circulară dar cu marginea vălurită. Pe avers era redată o barcă cu pânze pe o mare agitată, avându-l la pupă pe Isus Christos (aluzie la episodul furtunii din Marea Tiberiadei) și jos, cifra încoronată a regelui Carol II. Pe revers, central, era redată o ancoră prin al cărui inel trecea, marginal, un lanț; pe centru era o panglică ondulată pe care era inscripția „**PENTRU MARINĂ**”. Însemnele pentru naviganți erau surmontate de o coroană regală de care se atașa panglica, cele pentru nenaviganți aveau panglica atașată direct de medalie. Panglica era argintie, străbătută de trei benzi albastru deschis. Din 1941, cifra regelui Carol II de pe avers a fost înlocuită cu cea a regelui Mihai I¹¹.

I – Incertitudinea.

Pe timpul participării la cel de Al Doilea Război Mondial (1941-1945), Armata Română a avut drapele (pentru unitățile de infanterie, artilerie și marină), respectiv stindard (la unitățile de cavalerie și aviație – atunci când unitatea se afla la sol)¹². Toate bastimentele românești aveau un pavilion prora, de formă pătrată, de culoare galbenă, având la mijloc stema regatului României și de jur împrejur un chenar roșu și un pavilion la pupa, de formă dreptunghiulară, în culorile naționale, având pe galben stema regatului României¹³.

¹⁰ Depozitul Central de Arhivă, Colecția „Monitorul Oficial” al României, (Partea I), Nr. 158 din 7 iulie 1941, pp. 2-3.

¹¹ <https://canord.presidency.ro/ro/pagina/ordinul-si-medalia-virtutea-maritima> (accesat în data de 5 martie 2024).

¹² Cornel I. Scafeș, Horia Vl. Șerbănescu, Ioan I. Scafeș, Cornel Andonie, Ioan Dănilă, Romeo Avram, *Armata Română 1941-1945*, București, Editura R.A.I., 1996, p. 194.

¹³ *Ibidem*, p. 202.

Foto: Drapel militar model Regele Mihai I.
Sursa - Internet.

În volumele: *În plin uragan. Amintirile mele*¹⁴; *Cavalerii Mării Negre. Ofițeri de marină distinși cu Ordinul Militar „Mihai Viteazul”*¹⁵; *23 August 1944 la Constanța: Cazul Amiralului Horia Macellariu - Testimonii*¹⁶ este consemnat faptul că Forței Navale Maritime i s-a conferit în mod excepțional Stindardul Ordinului „Mihai Viteazul” [Stindard de comandament – n.n]. La 7 noiembrie 1941 a fost instituit Stindardul Ordinului „Mihai Viteazul”, care a fost acordat, o dată cu însemnele ordinului, diviziilor și brigăzilor mixte (care la acea dată nu aveau drapel), citate de trei ori prin ordin de zi pe armată, pentru fapte de arme excepționale, săvârșite pe câmpul de luptă¹⁷.

Foto: Stindardul de comandament al
Brigăzii 5 cavalerie. Sursa - Internet.

Pe timpul participării la acțiunile de luptă din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, doar următoarele mari unități au fost decorate cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” și au primit Stindardul Ordinului „Mihai Viteazul”: Divizia 21 infanterie; Brigada 1 mixtă munte; Brigada 2 mixtă munte; Brigada 4 mixtă munte; Divizia 1 cavalerie (a fost decorată în anul 1946 și nu a mai primit stindard); Brigada 5 cavalerie; Brigada 6 cavalerie, Brigada 8 cavalerie¹⁸.

¹⁴ Contraamiral Horia Macellariu, *În plin uragan. Amintirile mele*, București, Editura Sagittarius, 1998, p.12.

¹⁵ Marian Moșneagu, *Cavalerii Mării Negre. Ofițeri de marină distinși cu Ordinul Militar „Mihai Viteazul”*, București, Editura Militară, p. 298.

¹⁶ Prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, dr. Dan-Dragoș Sighicea, *23 August 1944 la Constanța: Cazul Amiralului Horia Macellariu – Testimonii*, Constanța, Editura Muzeului Național al Marinei Române, 2021, p. 108.

¹⁷ Cornel I. Scafeș, *op.cit*, p. 192.

¹⁸ *Ibidem*, p. 229.

Comandamentul Forțelor Navale Maritime a fost o structură a Marinei Regale Române de nivel divizie¹⁹. Toate marile unități: brigadă; divizie; corp de armată; armată, nu aveau Drapel militar în acele timpuri (unitățile de nivel regiment, batalion/divizion independent aveau însă drapel/stindard militar). În acea situație, dacă Comandamentul Forțelor Navale Maritime ar fi avut Drapel militar, nu ar mai fi primit Stindardul Ordinului Militar „Mihai Viteazul”. Fotografia realizată la 29 mai 1944, pe platoul din fața Gării Maritime din Constanța, prezintă însă o gardă port drapel cu Drapel militar.

Foto: Participanți la ceremonialul din 29 mai 1944. Sursa-Muzeul Național al Marinei Române.

În urma studierii Colecției „Monitorului Oficial” al României pentru perioada aprilie – octombrie 1944, nu am reușit să identific decretul regal prin care Pavilionul/Drapelul militar al Comandamentului Forțelor Navale Maritime să fi fost decorat cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” sau aceluiași comandament să îi fi fost acordat *Stindardul de comandament*, așa cum este consemnat și în volumul *Contramiralul Horia Macellariu (1894-1989). Autobiografii din temniță. Miscellanea*²⁰.

La fel nu sunt publicate decretul care să susțină cele înscrise în *Jurnalul de operații* că și alți marinari români și germani au fost decorați. Decretul de decorare al comandanților de nave români, a fost emis abia în octombrie 1944. La 80 de ani de la redactarea *Jurnalului de operații al Comandamentului Forțelor Navale Maritime*, redactarea care era verificată și semnată de șeful structurii respective, ne întrebăm dacă cele consemnate au fost reale sau nu?

O altă incertitudine este aceea dacă Pavilionul puitorului de mine N.M.S. „Amiral Murgescu” a fost decorat cu Ordinul „Steaua României” așa cum apare într-o fotografie din *Marina Română În Al II-Lea Război Mondial, Volumul II*.

¹⁹ Valentin Ciorbea, *Contramiralul Horia Macellariu (1894-1989). Autobiografii din temniță. Miscellanea*, București, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2016, p.119.

²⁰ *Ibidem*, pp. 136; 289.

*Foto: Generalul de Corp de Armată Nicolae
Șova decorând pavilionul unei nave
participante la evacuarea din Crimeea.
Sursa-Internet.*

Aceeași situație regăsindu-se și la decorarea contraamiralului Horia Macellariu cu *Marea Cruce* a Ordinului „Steaua României” și anume: în „Monitorul Oficial” pe anul 1944 nu au fost identificate decrete referitoare la decorarea amiralului român precum și a pavilionului puitorului de mine. În volumele: *În plin uragan. Amintirile mele*²¹; *Cavalerii Mării Negre. Ofițeri de marină distinși cu ordinul Militar „Mihai Viteazul”*²², este consemnat faptul că amiralului român s-a conferit *Marea Cruce* a Ordinului „Steaua României”, dar în respectivele lucrări menționate mai sus nu este redat conținutul decretului de decorare și nici numărul acestuia. Tot aici mai apare și o altă nelămurire și anume: ca să i se acorde *Marea Cruce*, contraamiralul Horia Macellariu ar fi trebuit să primească succesiv celelalte cinci clase ale ordinului (*Cavaler; Ofițer; Comandor; Mare Ofițer; Clasa I*)²³. Potrivit consemnărilor din memoriul personal, a primit Ordinul „Steaua României” doar în grad de *Cavaler și Ofițer*²⁴.

„Mărturisesc că această operație mi-a reușit numai datorită colaborării comandamentului român și sacrificiile marinarilor români”, avea să declare oficial la 29 mai 1944, Amiralul Mării Negre [viceamiralul german – n.n] Helmuth Brinkmann²⁵. Având gradul de Kapitäne zur See [comandor – n.n], între anii 1940-1942 s-a aflat la comanda crucișătorului greu „Prinz Eugen”. La 24 mai 1941, crucișătorul aflat în compunerea escadre navale din care făcea parte și cuirasatul „Bismarck” (escadra navală a Kriegsmarine), a participat la bătălia navală din Strâmtoarea Danemarcei, soldată cu scufundarea crucișătorului greu HMS „Hood” și avarierea cuirasatului „Prince of Wales” (ambele nave făcând parte din Royal

²¹ Contraamiral Horia Macellariu, *op.cit*, p.11.

²² Marian Moșneagu, *op.cit*, p.300.

²³ <https://canord.presidency.ro/ro/pagina/ordinul-national-steaua-romaniei> (accesat în data de 11 aprilie 2024, orele 09.45).

²⁴ Prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, dr. Dan-Dragoș Sighicea, *op.cit*, pp. 33; 110.

²⁵ Nicolae Koslinski, *op. cit*, p. 284.

Navy). În perioada cuprinsă între 22 noiembrie 1943 – 9 noiembrie 1944 a fost comandantul Comadamentului German „Amiral Marea Neagră”.

*Foto: Viceamiralul Helmuth Brikmann.
Sursa - Internet.*

Potrivit lucrării *Marina Română în Al II-Lea Război Mondial, Vol. II*²⁶, al *Jurnalului de operații al Comandamentului Forțelor Navale Maritime*²⁷, la care se adaugă și alte lucrări de specialitate care au tratat istoria Ordinului Militar de Război „Mihai Viteazul” precum: *Armata Română 1941-1945*²⁸, *Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”*²⁹, *Cavalerii ai Ordinului Militar de Război „Mihai Viteazul”*³⁰, *Cavalerii Mării Negre. Ofițeri de marină distinși cu Ordinul Militar „Mihai Viteazul”*³¹, în baza Decretului Regal **nr. 1072 din 30 mai 1944**, viceamiralului Helmuth Brinkmann i-a fost conferit Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a. În urma studierii colecției „Monitorului Oficial” al României, a fost identificat **Decretul Regal nr. 1072**, care a fost publicat la 27 iunie 1944, dar în conținutul său nu se regăsește și viceamiralul german. Pentru edificarea cititorului redăm în continuare decretul: „MIHAI I, Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României, *La toți de față și viitori, sănătate:* Așupta raportului d-lui Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, sub Nr. 353.290 din 1944; Având în vedere înaltul decret Nr. 1.932 din 30 Iunie 1941, privitor la modul de conferire al decorațiunilor de război. În baza dispozițiilor decretelor legi Nr. 3.052 din 5 septembrie și Nr. 3.072 din 7 Septembrie 1940, cu privire la prerogativele Regale, Am decretat și decretăm: Art. I. Conferim decorațiile de război, ofițerilor generali și superiori din armata germană, astfel după

²⁶ *Ibidem*, p. 284.

²⁷ Depozitul Central de Arhivă, Colecția RIJO, C.F.N.M. *Jurnalul de Operațiuni, Vol. II. Pe timpul de la 1 Maiu 1944 la 31 Maiu 1944*, f. 32.

²⁸ Cornel I. Scafeș, *op.cit.*

²⁹ Colonel Eugen Ichim, *Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”*, București, Editura Modelism & Jertfă, 2000, p. 220.

³⁰ Eugen Stănescu, Gavriil Preda, Mircea Cosma, Iulia Stănescu, *Cavalerii ai Ordinului Militar de Război „Mihai Viteazul”*, Sibiu, Editura SALGO, 2012, p. 291.

³¹ Marian Moșneagu, *op.cit.*, p. 437.

cum urmează: Ordinul Militar „Mihai Viteazul” clasa II Generalului de corp de armată Wohler Otto. Ordinul Militar „Mihai Viteazul” clasa III Generalului de divizie Mannteufel, Generalului Reichsfreiherr von Edelnheim, Colonelului Langkeit. Ordinul „Steaua României” cu spade în gradul de Comandor, cu panglică de „Virtute Militară” Colonelului Estor. Art. II. Ministrul Nostu secretar de Stat la

Departamentul de Război este însărcinat cu executarea decretului de față. Dat în Sinaia, la 30 Mai 1944. MIHAI. ANTONESCU Mareșal al României și Conducătorul Statului. Ministru de război, General de Corp de ARMATĂ Constantin Pantazi. **Nr. 1072**” (sic)³².

Foto: Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a, model 1941.

Sursa - Internet.

Până în luna octombrie a anului 1944 când Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” model 1941 a fost închis, în decretul de decorare publicat în „Monitorul Oficial” nu apare numele lui Helmuth Brinkmann. Firesc apar următoarele întrebări: I- a primit decorația sau a fost o omisiune de publicare; II – ce surse documentare au folosit autorii care susțin că acesta a fost decorat?

II – Așteptarea.

Dacă în privința decorării Pavilionului/Drapelului militar al Comandamentului Forțelor Navale Maritime cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a, a contraamiralului Horia Macellariu cu *Marea Cruce* a Ordinului „Steaua României” și a viceamiralului Helmuth Brinkmann cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a situația este incertă, datorită neidentificării decretelor regale care să certifice acele decorări, în privința acordării Ordinului Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a comandanților navelor militare române participante la evacuarea din Crimeea a existat o *așteptare* și anume: decretul regal prin care aceștia au fost decorați, a fost semnat de către regele Mihai I la 3 octombrie 1944, deci la patru luni distanță în timp față de momentul consemnat în *Jurnalul de operații* – **29 mai 1944**.

„MIHAI I, Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României, *La toți de față și viitori sănătate*: Asupra raportului ministrului Nostu secretar de Stat la Departamentul de Război cu Nr. 14.134 din 3 Octomvrie 1944, Am decretat

³²Biblioteca Județeană Constanța, Cota P III 27, Colecția „Monitorul Oficial” al României (Partea I), Nr. 147 din 27 iunie 1944, p. 2.

și decretăm: Art. I. Conferim Ordinul Militar „Mihai Viteazul” clasa III-a ofițerilor superiori și inferiori, pentru fapte de arme excepționale săvârșite pe câmpul de luptă, astfel după cum urmează: Generalului de divizie Stoenescu Sc. Nicolae. Comandorului Roman G. T. August. Locotenentului-colonel Stoenescu Mihail. Căpitanului comandor Dumbravă C. Alexandru. Căpitanului comandor Voinescu St. Victor. Căpitanului comandor Gherghel A. Arpad. **Căpitanului comandor Niculescu I. Constantin.** Căpitanului aviator Vizanty Dan Valentin. Locotenentului comandor Rosescu D. Gheorghe. Locotenentului comandor Samson V. Titus. **Locotenentului comandor Foca P. Anton.** Locotenentului comandor Drâmba G. Gheorghe. Locotenentului comandor Iftimescu D. Ioan. Locotenentului comandor Costin N. Constantin. Căpitanului Ghenădescu P. Paul. Căpitanului aviator Popescu Ciocănel Gheorghe. Căpitanului aviator Pretor D. Dimitrie. Căpitanului aviator Stroici Sp. Gheorghe. Căpitanului Constantinidi A. Radu. Locotenentului aviator Dutescu Hariton. Locotenentului aviator Sotropa I. Leonida. Locotenentului aviator Serescu R. Nicola. Locotenentului aviator Cercel Ovidiu. Locotenentului aviator Marinescu Eugen: Art. II. Ministrul nostru Secretar de Stat la Departamentul Războiului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentului decret. Dat în București la 3 Octomvrie 1944. **Nr. 1.768.** MIHAI I. Ministrul de război General de Corp de Armată Racovitză [Racoviță – n.n] Mihail” (sic)³³.

În unele lucrări de specialitate precum: *Dicționarul Enciclopedic de Marină*³⁴ și *Istoria marinei Militare Române. Repere Cronologice 1860-2020*³⁵ sunt făcute consemnări că locotenentul-comandor Anton Foca comandantul puitorului de mine N.M.S. „Amiral Murgescu” și locotenentul-comandor Niculescu Constantin comandantul distrugătorului N.M.S. „Mărășești” au fost decorați cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a, primul în anul 1943, al doilea la 12 iulie 1944. Decretul prezentat mai sus arată cu totul altă situație din punct de vedere al datării acordării decorației de război.

Decretul nr. 1768 a fost penultimul decret prin care a mai fost acordat Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” model 1941, deoarece în baza Decretului nr. 1935 din 18 octombrie 1944, respectivul ordin a fost închis³⁶. Și aici apare o anumită „dilemă”: toți ofițerii de marină care se regăsesc în conținutul decretului, au fost decorați în urma participării la acțiuni de lupte duse împotriva Rusiei Sovietice. Ori semnarea și publicarea decretului prin care li s-a acordat decorațiile s-a produs în luna octombrie 1944, când România era aliată cu Rusia Sovietică și lupta împotriva forțelor Axei.

³³ Biblioteca Națională a României, Colecția „Monitorul Oficial” al României, Partea I, nr. 242 din 19 octombrie 1944, pp. 2-3.

³⁴ Coordonator: comandor (r) Anton Bejan, *Dicționar Enciclopedic de Marină, Ediția a II-a revăzută și adăugită*, București, Editura SEMNE, 2010, p. 320.

³⁵ Andreea Atanasiu-Croitoru, *Istoria Marinei Militare Române. Repere Cronologice 1860-2020*, Constanța, Editura Muzeului Național al Marinei Române, 2020, p.95; 98.

³⁶ Colonel Eugen Ichim, *op.cit.*, p. 48.

Dacă în situația puitorului de mine N.M.S. „Amiral Murgescu” este cunoscut faptul că atât nava cât și pavilionul ei au fost capturate de sovietici la 5 septembrie 1944, dar nu prin luptă, în privința Pavilionului/Drapelului militar sau al Stindardului de comandament al Comandamentului Forțelor Navale Maritime situația este incertăși în zilele noastre deoarece nu s-a aflată poziția lor. Dorind a face lumină pe acest subiect, m-am adresat, succesiv, în lunile februarie și martie ale anului 2024, Muzeului Militar Național Regele „Ferdinand I”³⁷ și Muzeului Național al Marinei Române solicitând în baza *Legii nr. 311/2003 a muzeelor și colecțiilor publice republicată*, sprijin în identificarea acestora.³⁸ Răspunsurile celor două instituții sunt redată la notele de subsol. În final, îmi exprim speranța, că cineva cu mai multă șansă decât subsemnatul, va reuși să afle ce s-a întâmplat cu acel Pavilion/Drapel militar sau Stindard de comandament și să identifice și decoreze.

*A DECORATION
UNDER THE SIGNS OF "UNCERTAINTY" AND WAITING
-abstract-*

Key Words: military flag; decoration; the official monitor; royal decree; uncertainty; adjournment; vice-admiral; rear admiral; publication; identification.

Following the conclusion of the evacuation operation from Crimea, on May 29, 1944, on the plateau in front of the Maritime Station in Constanța, one of the largest military ceremonies of the Romanian Royal Navy was organized and carried out during the participation in the combat actions of the Second World War. During the ceremony, according to archival documents and specialized works, some decorations were conferred whose awarding decrees were not identified or the handing of other decorations was made much later.

³⁷ Mar 19 at 11:59 AM: *Stimate domnule Gabriel PĂTRAȘCU, Urmare la e-mail-ul dumneavoastră trimis pe adresa oficială a instituției noastre la data de 13.02.2024, prin care solicitați o fotografie cu Pavilionul/Drapelul militar al Comandamentului Forțelor Navale Maritime din anul 1944, precum și copii de pe documentele care însoțesc acest drapel, vă informăm următoarele: 1. Muzeul Militar Național Regele Ferdinand I nu deține în patrimoniul său Pavilionul/Drapelul militar al Comandamentului Forțelor Navale Maritime, respectiv flamură și hampă cu acvilă; 2. În fondurile instituției noastre nu există documente de însoțire sau alte documente din care să rezulte că acest pavilion/drapel militar a fost decorat cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”. Cu stimă, Compartiment Relații Publice.*

³⁸ Mar 20 at 10:55 AM: *Stimate Domnule Gabriel-George Pătrașcu, Cu regret vă informăm că nu deținem Drapelul militar al Comandamentului Forțelor Navale Maritime din anul 1944 și nici documente aferente acestuia. Așa cum spuneți și Dvs, la desființarea unităților, acestea ajung la MMN „Regele Ferdinand”. Am fi fost deosebit de onorați să putem expune un asemenea artefact al Marinei Militare. Cu aleasă considerație, Comandor Marius Laurențiu Rohart.*